

τημόνες ἐπροθυμοποιοῦντο τίς πρῶτος νά τὸν χειροκροτήσει.

Κατ' ἀρχὰς ἐγέλασα καὶ ἐγὼ, μιμηθεὶς τοὺς ἄλλους· ἀλλὰ καθόσον ἡ ἀπροσῆνη αὕτη ἐπανελαμβάνετο, δὲν ἠδυνήθην νά μὴ προσέξω ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ ἤρχισα νά διαστάζω περὶ τοῦ κέρδους τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νά προσγίγη τῇ κοινωνίᾳ ἐν γένει ἐκ καταναλώσεως, ἐξ ἧς οὐδὲν προκύπτει διὰ τοὺς καταναλωτὰς ὄφελος. Μοὶ φαίνεται, ἔλεγα κατ' ἑμαυτὸν, ὅτι ὁ συνδαιτημῶν οὗτος ὅστις ἀποφασίζει νά πληρώσῃ τρία ἢ τέσσαρα φράγκα ἐκ τῶν χρημάτων του διὰ φιάλας θραυσθείσας, δὲν δύναται νά κάμῃ τὴν δαπάνην ταύτην χωρὶς νά ἐπιφέρῃ περιορισμὸν ἴσης ποσότητος ἐφ' ἑτέρας δαπάνης. Ὅ,τι λοιπὸν ὁ ὑλοποιὸς πωλήσει περιπλέον, ἄλλος τις ἔμπορος θέλει πωλήσει ὀλιγώτερον, ὁ δὲ κόσμος δὲν δύναται νά κερδήσῃ τίποτε ἐκ τοιαύτης διασκεδάσεως, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπόλλυσι τὴν ἐργασίαν, τὴν ὠφέλειαν, τὴν ὁποῖαν ὁ θραύσας τὰς φιάλας ἠδύνατο νά λάβῃ ἐκ τῆς χρήσεώς των, ἂν ἤθελον οἰκονομηθῆ.

I. B. ΣΑΙΗΣ.

ΠΟΣΟΝ ΛΑΛΟΥΣΙΝ ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ἐπιστήμων τις Ἄγγλος ὑπελόγησεν ὅτι εἷς ἀνὴρ ὀμιλεῖ τρεῖς ὥρας τοῦλάχιστον καθ' ἡμέραν ἀνά ἑκατὸν λέξεις τὸ λεπτόν, ἧτοι 29 σελίδας ἐντύπους εἰς 8^{ον} καθ' ὥραν· ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ἕκαστος ὀμιλεῖ 600 περίπου σελίδας καθ' ἑβδομάδα, ἧτοι 52 ὀγκῶδεις τόμους κατ' ἔτος. Ὡ τῆς δυνάμεως τῆς στατιστικῆς! Τοῦτο ἀκούσας περιεργὸς τις ἠρώτησε τὸν Ἄγγλον ἐπιστήμονα, ἂν ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς γυναῖκας. Ο! yes! ἀπήντησεν ὁ Ἄγγλος στατιστικὸς· φρόντιζε ὁμοῦ πάντοτε νά πολλαπλασιαζῆς ἐπὶ δέκα.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Περὶ τοῦ σλαυονικοῦ ὀνόματος τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Henri Thiers «Περὶ Σερβίας, περὶ τοῦ παρελθόντος αὐτῆς καὶ τοῦ μέλλοντος», ἐκδοθέντι τῷ 1876, ἐν ἄλλοις πολλοῖς ἀνέγνωσα καὶ χωρίον, ὅπερ καταχωρίζει ὁ συγγραφεὺς ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Ed. Laboulaye «Σύγχρονοι μελέται περὶ Γερμανίας καὶ τῶν σλαυικῶν χωρῶν», ἐκδοθέντος τῷ 1856. Τὸ χωρίον ἔχει ὡς ἐξῆς· «Ὁ Σέρβος δὲν σκέπτεται μόνον περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ αὐτονομίας, ἀλλὰ προβαίνει καὶ περαιτέρω λαμβάνει ὑπ' ὄψιν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ Βοσνίους, Ἐρζεγοβινίους καὶ Βουλγάρους. Ἀνατραφεὶς ὑπὸ τῶν πατριωτικῶν ἀσμάτων, ἐμεγαλύνθη ἐν τῇ ιδέᾳ ὅτι ἡμέραν τινὰ θ' ἀναστήσῃ

τὴν αὐτοκρατορίαν τοῦ Στεφάνου Δουσσάν, ἧς γνωρίζει ποία ἔσεται ἡ καθέδρα,—ὁ Βόσπορος. Ὁ Σέρβος δὲν γνωρίζει τὸ ὄνομα Κωνσταντινούπολις, διότι τοῦτο εἶναι ὄνομα πόλεως ἑλληνικῆς, δὲν γνωρίζει ὡσαύτως τὸ ὄνομα Σταμπουλ, διότι τοῦτο εἶναι ὄνομα πόλεως Τουρκικῆς. Τὸ Βυζάντιον ὑπ' αὐτοῦ καλεῖται *Τσαριγρὰδ*, ἡ πόλις τῶν Τσάρων, ἡ πρωτεύουσα τῆς Σερβίας, ἡ ἐδρα τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Σερβίας.»

Τοὺς λόγους τούτους ἐσημείωσα, διότι ἐγενήθη ἐν ἐμοὶ ἀπόρημα πῶς ὑπῆρχε παρὰ τοῖς Σέρβοις τοιαύτη παράδοσις καὶ ἐγεννήθη τοιοῦτος σκοπός. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐπὶ Στεφάνου Δουσσάν ἐγένοντο κύριοι πολλῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, καὶ ἐσχημάτισαν βραχύβιον τινα σερβικὴν αὐτοκρατορίαν, ἀλλ' οὐδέποτε ἐγένοντο κύριοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀνέμενον δ' ἐκ μεταγενεστέρων ἀναγνώσεων νά λύσω τὸ ἀπόρημά μου.

Εὐτυχῶς δὲν ἐβράδυνε πολὺ ἡ λύσις, διότι ἐν τῷ τελευταίῳ φυλλαδίῳ, (8^{ον} σελ. 155) τῆς *Revue Géographique* ἀνέγνωσα βραχεῖαν σημείωσιν τῆς ἱστορικῆς ἐννοίας τοῦ σλαυονικοῦ ὀνόματος τῆς Κωνσταντινουπόλεως *Τσαριγρὰδ*, γεγραμμένην ὑπὸ τοῦ K. L. Leger, συγγραφεὺς τοῦ βίου τῶν σλαύων ἀποστόλων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Τὴν σημείωσιν δὲ ταύτην ἐθεώρησα καλὴν νά μεταφέρω ἐνταῦθα χάριν τῶν πολλῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας.

Ἴδου τί λέγει ἐπὶ λέξει ὁ K. Leger·

«Ὁ κ. Κάμιλλος Rousset ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ τοῦ πολέμου τῆς Κριμαίας (σελ. 3) γράφει τὰ ἐξῆς·—Ἡ ὑπόθεσις τῶν Ἁγίων Τόπων ἐτέθη ὡς διάθεσις . . . πρὸς τὸ ἱερὸν ἀντικείμενον τῆς μοσχοβητικῆς φιλοδοξίας,—τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον, τὴν πόλιν τοῦ Κωνσταντινου, τὴν πόλιν τῆς ἐπαγγελίας, τὴν καλουμένην ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ῥωσικῇ *Τσαριγρὰδ*, πόλιν τῶν Τσάρων—

»Δὲν ἐρχόμεθα νά ἐρευνήσωμεν ἐνταῦθα τὸ ζήτημα ἐὰν ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι ἡ ἦτο, ὡς λέγει ὁ K. Rousset, τὸ ἱερὸν ἀντικείμενον τῆς μοσχοβητικῆς φιλοδοξίας, ἀλλὰ μόνον νά προσφυλάζωμεν τὸν ἀναγνώστην ἐκ τοῦ συλλογισμοῦ, ὅν ὁ σοφὸς ἱστορικὸς ἐξάγει ἐκ τοῦ σλαυονικοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως ταύτης.

»Οὐ μόνον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ῥωσικῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ σλαυονικῇ, τῇ σερβικῇ, τῇ βουλγαρικῇ γλώσσῃ ἡ Κωνσταντινούπολις ἐκλήθη καὶ καλεῖται ἔτι καὶ νῦν *Τσαριγρὰδ* ἢ μᾶλλον *Τσαριγρὰδ*, πόλις αὐτοκρατορικῆ. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδόθη αὐτῇ ὑπὸ τῶν Σλαύων τῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας πρὶν ἢ ἔτι τὸ Βυζαντινὸν κράτος συνάψῃ σχέσεις πρὸς τοὺς Ῥώσους. Ἀρκεῖτω ἡμῖν ἐν παράδειγμα· ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου, κληθέντος ἄλλως Κυρίλλου, τοῦ περιωνύμου ἀποστόλου τῶν Σλαύων, γεγραμ-

έν σλαβονική σερβική μικρόν πρό τῆς Θ' έκαιτονταετηρίδος, οὕτω καλεῖται ἡ Κωνσταντινούπολις, δηλ. Τσαριγράδ. Παρεπέμπομεν δὲ τοὺς περιόρους κατ' ἀνάγκην καὶ εἰς τὸ Laticon palaeoslovenico-græco-latinum τοῦ Miklosich (ἐν Βιέννῃ 1866).

»Τὸ ὄνομα Τσαριγράδ δὲν εἶναι λοιπὸν ποτὸς ῥωσσικόν. Ἄλλ' ὁ ὑπαινιγμὸς τοῦ κ. Καλλίου Rousset ἀπαιτεῖ καὶ ἑτέραν τινὰ ἔτι παρατήρησιν. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ῥωσσικῇ τὸ ὄνομα σάρι δὲν σημαίνει τοὺς ἡγεμόνας ῥώσους, ἀλλ' οὗτοι ἀπλῶς ἐκαλοῦντο κινιάζ' διὰ τοῦ σάρι ἐννοοῦντο τοὺναντίον οἱ Ἕλληνες αὐτοκράτορες τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ ὄνομα τοῦ Τσάρου τὸ πρῶτον ἀπεδόθη ὀριστικῶς εἰς τὸν Ἰβάν Δ' (1547). Τὸ ὄνομα λοιπὸν Τσαριγράδ οὐδὲν ἀποδεικνύει ὑπὲρ ἢ κατὰ τῶν προθέσεων τῆς Ῥωσσίας.»

A. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

ΤΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΑΙΣ

Ἄγαθων ἔφη· «Τὸν ἄρχοντα τριῶν δεῖ μετῴσθαι· πρῶτον μὲν ὅτι ἀνθρώπων ἄρχει, δευτέρον ὅτι κατὰ νόμους ἄρχει, τρίτον ὅτι οὐκ εἰ ἄρχει.»

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Οἱ νῦν Ἕλληνες ἀξιούσιν ὅτι εἶνε γνήσιοι ἀλόγοι φυλῆς, ἀποδείξασθαι ἄλλοτε τὰς Ἀθήνας δῶδα καὶ δόξαν τοῦ σύμπαντος κόσμου, εἰς αὐτοὺς δ' ἀπόκειται ν' ἀποδείξωσι διὰ τῶν πραγμάτων μᾶλλον ἢ διὰ τῆς ἱστορίας, ὅτι ἡ ἀρετὴ καὶ προφανὴς ἐνέργεια τῆς διανοίας τῶν πλείων τὴν ζωρότητα καὶ εὐκίνησαν τῆς εἰς ἀποδοτικὴν ἐπίδρασιν, ἀνερχομένην εἰς τὰ Ἰλλυρικὰ ἢ ἔστω καὶ τὰ Πελασγικά φύλα.

* *

Ἐχὼ σχηματίσει τὴν πεποιθήσιν, ὅτι αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες εἶνε ὑπόλογοι διὰ τὰς κατὰ τῶν τοῦτων λοιδωρίας τῶν ξένων. Οἱ πολιτικοὶ τῶν ἀλλοφύλων πλείστα παραπτώματα, ἐν οἷς καὶ ἡ ἀνυπακοή, αἱ δὲ εἴκοσι πέντε ἢ καὶ τριάκοντα ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν ἐπαναλαμβάνουσι ταῦτα ἀδιαλείπτως. Τὸ μέγιστον μέρος τῶν πολιτικῶν ἀνομημάτων χαλκεύεται ὑπὸ ἀπομαχικῶν γραφοκόπων, ἀνευδοκίμως δὲ δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι πᾶν ὅ,τι ἔχεται ὑποστάσει τινος, ἐξογκοῦται, πᾶν δ' ὅ,τι δὲν εἶνε ἐξογκωμένον, οὐδεμιᾶς ἔχεται ὑποστάσεως.

* *

Ἐπὶ τὴν ἑλληνικὴν εἶνε ἐμπαθὴς, τὰ πάθη τοῦ ἐξάκουονται, ὡς ὁ παρὰ τὴν φλόγα ξηρὸς χόρτος, ἀλλὰ καὶ ταχέως ἐπίσης κατευνάζονται, ὡς ἡ αἰτίαι δὲν ἦνε σπουδαία. Οὕτω βλέπομεν

τινα ἀστευρόμενον μεθ' ἑτέρου, ἐν αὐτῷ οὗτος πρὸ ὀλίγων ἔτι στιγμῶν βαναύσως ὑβρίζει.

* *

Ἐπὶ τὴν ἑλληνικὴν εἶνε ἀγχίνους, ἐπαίρεται δ' ἐπὶ τούτῳ βαθύτατον αἰσθάνεται ἄλλοτις, ἐν κατορθώσῃ τις νὰ τὸν ἐξαπατήσῃ ἐν τινι συναλλαγῇ. Διασκεδαστικώτατον ὄντως εἶνε νὰ παρίσταται τις καὶ κρύφα νὰ προσέχῃ εἰς τὴν διαπραγματεύσειν οἰασθήποτε ἐμπορικῆς πράξεως, ἔστω καὶ ἀγοραπωλησίας ὀλίγης κλωστής ἢ κρομμύων. Πολλὰκις ἐπέρχεται μεγάλη σύγχυσις καὶ παραχῆ ἕνεκα τῆς σφοδρᾶς συγχρόνου ἀγορεύσεως ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, καταλήγει δ' ἐπὶ τέλους εἰς ἐκατέρωθεν ἐλάττωσιν τῶν προταθέντων. Ἡ μικρὰ κόρη ἢ ἐν τοῖς ἐν Ἀγγλίᾳ σιδηροδρομικοῖς σταθμοῖς πωλοῦσα κόμμαρα ἐντὸς μικρῶν δοχείων, πληρουμένων συνήθως κατὰ τὸ ἡμισυ δι' ἀχρήστου χάρτου, ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἢ ἀμαξοστοιχία ἀναχωρεῖ, σπανίως θὰ ἐξαπατήσῃ Ἕλληνα. Πρὶν ἢ οὗτος πληρῶσῃ τὸ ἡμισυ σελλίνιον, κενοῖ τὸ περιεχόμενον ἐπὶ τῆς χειρὸς, καὶ ἐν εὐρῇ αὐτὸ ἔλλειπὲς, ἀπαιτεῖ τὴν συμπλήρωσιν. (Κάρολος Τάκερμαν).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Μουσεῖον ἱστορικὸν τοῦ ἐν Ἀθήναις Ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου.

Οἱ διοικοῦντες τὸ ναυτικὸν ἀπομαχικὸν ταμεῖον πρὸ καιροῦ κατήρτισαν μουσεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον συνήθρισαν κειμήλια, ναυτικὰ ἐξαιρέτως, ἀνακαλοῦντα εἰς τὴν μνήμην τῶν ἐπιόντων τοὺς μεγαθύμους ἐκείνους ἄνδρας, οἵτινες εὗρον τὸ ἔθνος δούλον, ἀνώρθωσαν αὐτὸ, καὶ ἀφῆκαν αὐτὸ βασιλεῦον καὶ ἐλεύθερον. Τὸ μουσεῖον τοῦτο, ἰδρυτῆς τοῦ ὁποίου κυρίως ὑπῆρξεν ὁ μέγας συντελέσας εἰς τὴν πρόοδον τοῦ Ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου καὶ ἄλλοτε πρόεδρος αὐτοῦ κ. Γ. Ζωχιδὸς, δὲν δέχεται εἰμὴ πράγματα δημολογουμένης ἱστορικῆς ἀξίας, κειμήλια μετέχοντα ἀρετῆς καὶ δόξης. Ἀπεθησαυρίσθησαν μέχρι τοῦδε εἰς τὸ μουσεῖον τὰ ἐξῆς: 1 Τὸ θρανίον, ἐφ' οὗ κατὰ πρῶτον ἐκάθησεν ὁ Κυβερνήτης, εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλθών. - 2 Ὁ ἐπίσημος τοῦ Κυβερνήτου ζώστηρ. - 3 Ἰδιόχειρος σπουδαιστῆ ἐπιστολὴ τοῦ Κυβερνήτου, ἀπευθυνθεῖσα παρ' αὐτοῦ ἐκ Γενεύης, τὴν 12 δεκεμβρίου 1824, πρὸς τὴν Προσωρινὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος. - 4 Ἡ ἐπίσημος σφραγὶς τοῦ Κυβερνήτου. - 5 Τὸ θρανίον τοῦ Λαζάρου Κουντουριώτου. - 6 Τὸ ὠρολόγιον τοῦ ἰδίου. - 7 Ἡ ταμβάκοθήκη τοῦ ἰδίου (πλήρης ταμβάκου). - 8 Ἡ ταμβάκοθήκη τοῦ Γεωργίου Κουντουριώτου. - 9 Ἡ καρδιά τοῦ ναυάρχου Ἀνδρέου Μιαούλη ἐν ἀργυρᾷ κάλπῃ. - 10 Τὸ τρομπόνιον τοῦ ἰδίου. - 11 Τὸ ὠρολόγιον τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου.